

Avaleht>Kohtumenetlused>Videokonverentsid>Tõendite kogumine videokonverentsi vahendusel**Tõendite kogumine videokonverentsi vahendusel**

Austria

1 Kas tõendeid on võimalik koguda videokonverentsi teel kas taotleva liikmesriigi kohtu osalemisel või otse asjaomase liikmesriigi kohtu poolt? Kui jah, millised riiklikke menetlusi ja õigusakte kohaldatakse?

Tõendite kogumine videokonverentsi teel on Austrias mõlemal viisil võimalik ja lubatud. Austria tsiviilkohtumenetluse õigust reguleerib hagimenetlustes tsiviilkohtumenetluse seadustik (ZPO – *Zivilprozessordnung*) ja hagita menetlustes hagita menetluste seadus (AußStrG – *Außerstreitgesetz*). Tõendite kogumist käsitlevad teatavad ZPO sätted (artiklid 266–389) ja AußStrG sätted (artiklid 16, 20 ja 31–35, osalise viitega ZPO-le), aga ka konkreetseid menetlusliike reguleerivad üksikud AußStrG sätted, nagu artikkel 85, mis käsitleb koostöökohustust isadusega seotud menetluses. Asjaomaseid riiklikke menetlusi ja õigusnorme kirjeldatakse üksikasjalikult järgmistele küsimustele antud vastustes ja teabelehes „Tõendite kogumine – Austria“.

2 Kas esineb piiranguid isikute ringi suhtes, keda võib videokonverentsi teel küsitleda – näiteks, kas videokonverentsi teel võib küsitleda vaid tunnistajaid või ka eksperte ja osalisi?

Vastavalt ZPO artiklile 277 (hagimenetlus) ja AußStrG artiklile 35 koostoimes ZPO artikliga 277 (hagita menetlus) võib videokonverentsi kasutada tõendite kogumiseks ning seega ka poolte ja tunnistajate küsitlemiseks ja ekspertidel ütluste võtmiseks.

3 Kas esineb piiranguid tõendite liikide suhtes, mida võib videokonverentsi teel koguda?

Vastavalt ZPO artiklile 277 (hagimenetlus) ja AußStrG artiklile 35 koostoimes ZPO artikliga 277 (hagita menetlus) võib videokonverentsi kasutada tõendite kogumiseks. Siiski võivad selle välistada faktilised takistused, näiteks kui tõendite kogumisel tuleb kasutada dokumente või visuaalset vaatlust.

4 Kas esineb piiranguid selle suhtes, kus tuleks isikut videokonverentsi teel küsitleda – st kas küsitamine peab toimuma kohtus?

Iga isiku võib kutsuda esimese astme kohtusse, kus teda võib videokonverentsi teel küsitleda. Kõik Austria kohtud, prokuratuurid ja vanglad on varustatud vähemalt ühe videokonverentsisüsteemiga. Austrias puudub õigusnorm, mille kohaselt tõendeid võib videokonverentsi teel koguda üksnes kohtuhoonetes.

5 Kas videokonverentsi teel peetavaid ülekuulamisi tohib salvestada? Kui jah, kas selline võimalus on loodud?

Tsiviilasjades puuduvad Austria õiguses üldised andmekaitsetsätted videokonverentsi teel toimuva küsitluse salvestamise kohta. Seetõttu on salvestamiseks vajalik kõigi videokonverentsil osalevate isikute nõusolek. See kehtib tõendite kaudse kogumise kohta, mis tuleb vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 1206/2001 (liikmesriikide kohtute vahelise koostöö kohta tõendite kogumisel tsiviil- ja kaubandusajades) (edaspidi „määrus“) artikli 10 lõikele 2 läbi viia vastavalt taotluse saanud liikmesriigi õigusaktidele.

Tõendite vahetu kogumise taotlus esitatakse seevastu vastavalt taotleva liikmesriigi õigusaktidele (määruse artikli 17 lõige 6). Kui nende õigusaktidega on ette nähtud videokonverentside salvestamine ilma asjaomaste isikute nõusolekuta, on see Austria seisukohast vastuvõetav.

Põhimõtteliselt võib videokonverentsi teel toimuvaid küsitlusi salvestada kõikides videokonverentsisüsteemides. Kohtades, kus kohtuistungeid üldiselt salvestatakse (paljudes kriminaalkohtutes), võib videokonverentsi teel toimuva küsitluse salvestamiseks kasutada olemasolevaid tehnilisi vahendeid. Küsitluse võib salvestada kõigis muudes kohtades, paigaldades lihtsalt selleks vajaliku andmekandja.

6 Mis keeles tuleb ülekuulamine läbi viia: kui taotlused tehakse artiklite 10–12 kohaselt; ja kui tõendeid kogutakse vahetult artikli 17 kohaselt?

a) Määruse artikli 10 lõike 2 kohaselt tuleb tõendeid koguda vastavalt taotluse saanud liikmesriigi õigusaktidele. Seetõttu peab küsitamine toimuma saksa keeles (mõnes Austria kohtus on lubatud kasutada ka horvaadi, sloveeni või ungari keelt). Taotlev kohus võib nõuda, et tõendite kogumise taotluse rahuldamiseks kohaldatavas erimenetluses kasutatakse taotleva kohtu ametlikku keelt (või muud keelt). Taotluse saanud kohus võib aga selle nõudmise tagasi lükata, kui seda ei ole võimalik märkimisväärsete praktiliste raskuste tõttu täita (määruse artikli 10 lõige 3).

b) Määruse artikli 17 lõike 6 kohaselt peab taotlev kohus tõendite vahetu kogumise läbi viima vastavalt oma liikmesriigi õigusaktidele ja seega ühes neis õigusaktides lubatud ametlikus keeles. Austrial on aga taotluse saanud liikmesriigina artikli 17 lõike 4 kohaselt õigus nõuda tõendite kogumise tingimusena enda keele kasutamist.

7 Kui vajatakse tõlke, kes vastutab nende leidmise eest mõlemat liiki ülekuulamiste puhul ja kus peaks olema tõlkide asukoht?

Tõendite kaudse kogumise korral vastutab suulise tõlke tagamise eest eelkõige taotluse saanud kohus olenemata kulude tasumisest vastavalt määruse artikli 18 lõikele 2. Asjaga seotud kohtud peavad sellegipoolest tegema konstruktiivset koostööd (nii siin kui ka muudes valdkondades).

Tõendite vahetu kogumise korral vastutab määruse artikli 17 kohaselt suulise tõlke tagamise eest eelkõige taotlev kohus. Artiklis 17 ei nõuta, et taotluse saanud liikmesriik osutaks talle selles abi, aga ei välista ka abi osutamist. Kohtualluvuse seaduse (JN – *Jurisdiktionsnorm*) artikli 39a lõikes 4 on sätestatud, et õigusabi osutav kohus peab välisriigi kohtu taotlusel osutama talle tõendite kogumisel praktilist abi. See hõlmab näiteks ka sobiva tõlgi leidmist. Otsus selle kohta, mis riigist peaksid tõlgid tulema, tuleb teha vastavalt konkreetsetele asjaoludele.

8 Millist menetlust kohaldatakse ülekuulamise korraldamiseks ja isiku teavitamiseks küsitlemise aja ja koha kohta? Kui palju aega tuleks ette näha ülekuulamise kuupäevast teavitamiseks, et isik saaks ülekuulamise toimumisest piisavalt vara teada?

Küsitletav isik kutsutakse videokonverentsi teel toimuvale küsitlemisele Austrias samal viisil ja sama pika etteteatamistähtajaga nagu siis, kui ta kutsutakse asja menetlevasse kohtusse.

9 Millised on videokonverentsi kasutamise kulud ja kuidas neid tasutakse?

Videokonverentsi korraldamisel internetiprotokoll (IP) kaudu on kõne tasuta. Videokonverentsi korraldamisel ISDNi kaudu maksavad osalejad tasu sarnaselt telefonikõnega. Nende tasude suurus on erinev ja oleneb kohast, kuhu helistatakse.

10 Kas on nõudeid selle tagamiseks, et otse taotleva kohtu poolt küsitletavat isikut teavitatakse sellest, et see toimub vabatahtlikkuse alusel?

See kohustus on eelkõige taotleval kohtul, kelle suhtes kehtib määruse artikli 17 lõige 2 ja kes enamasti kutsub ise asjaomased isikud videokonverentsil osalema. Kui Austria keskasutus või mõni Austria kohus märkab, et määruse artikli 17 lõiget 2 võib olla tõendite vahetu kogumise ettevalmistamise või läbiviimise käigus rikutud, peab keskasutus või kohus koostöös taotleva kohtuga tagama selle sätte asjakohase täitmise. Austria kohtutöötajad on saanud määruse (EÜ) nr 1206/2001 kohaldamise väljaõppe ja neil on ka justiitsministeeriumi siseveebi kaudu juurdepääs Euroopa juhendile videokonverentside pidamiseks piiriüleste menetluste korral.

11 Millist menetlust kasutatakse küsitletava isiku identiteedi kontrollimiseks?

Isiku isikusamasust kontrollitakse fotoga dokumendi alusel. Isikusamasust kontrollitakse ka küsitlemisel (ZPO artikli 340 lõige 1).

12 Millised on kohaldatavad vande andmise nõuded ja millist teavet vajab taotlev kohus, kui artikli 17 kohase tõendite otsese kogumise raames nõutakse vande andmist?

Vande andmise suhtes kohaldatakse poolte puhul ZPO artikleid 377 ja 379 ning tunnistajate puhul ZPO artikleid 336–338.

Vande on kohustatud andma nii pooled kui ka tunnistajad. Pooli ei saa seaduse järgi sundida vannet andma, kuid tunnistajaid võib karistada, kui nad keelduvad ebaseaduslikult vande andmisest (ZPO artiklid 325 ja 326; karistused on samad mis ütluste andmisest keeldumise korral, st trahv või kuni kuuenädalane vabadusekaotus).

Karistusseadustiku (StGB – *Strafgesetzbuch*) artikli 288 lõike 2 kohaselt on valeütluste andmine või kinnitamine vande all või asjaomastes õigusaktides sätestatud vande muul viisil valesi andmine karistatav kuue kuu kuni viie aasta pikkuse vabadusekaotusega.

Kui valeütluse annab menetluspool, kes ei ole vannet andnud, ei loeta seda süüteoks. Seevastu tunnistajale, kes ei ole vannet andnud ja annab valeütlusi, võib määrata kuni kolmeaastase vabadusekaotuse (StGB artikli 288 lõige 1).

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku sissejuhatava seaduse (EGZPO – *Einführungsgesetz zur Zivilprozessordnung*) artikli XL kohaselt tuleb järgida 3. mai 1868. aasta seaduse (Reichsgesetzblatt (RGBI) nr 33) sätteid, milles on esitatud vande sõnastus ja muud vorminõuded (vt <http://alex.onb.ac.at/cgi-content/alex?aid=rgb&datum=18680004&seite=00000067>).

ZPO artikli 336 lõike 1 ja artikli 377 lõike 1 kohaselt ei saa isik, kes on varem süüdi mõistetud valeütluste andmisest või kes on alla 14-aastane või kellel on ebaküpsuse või vaimse puude tõttu ebapiisav arusaam vande olemusest ja tähendusest, vannet anda ja seetõttu ei saa teda vannutada.

Eespool nimetatud sätteid, mis käsitlevad vannutatud tunnistaja või menetluspoole küsitlemist, ei saa kohaldada hagita menetluste seaduse alusel menetletavates asjades (AußStrG artikkel 35).

13 Mida on tehtud selle tagamiseks, et videokonferentsi toimumise asukohas on kontaktisik, kellega taotlej kohus saab suhelda, ja et ülekuulamise päeval on kohal ka isik, kes seab videokonferentsi seadmed töökorras ja tegeleb võimalike tehniliste probleemidega?

Kõrgis justiitsministeeriumile kuuluvates videokonferentsiseadmetega varustatud ruumides on üks töötaja, kes vastutab videokonferentsiseadmete toimimise eest. See isik oskab videokonferentsiseadmeid kasutada ja teha väiksemaid seadistusi. Kõik videokonferentsiseadmed on ühendatud föderaalse justiitsministeeriumi (BMJ – *Bundesministerium für Justiz*) IT-osakonnas asuva keskseadmega. Selle kaudu saavad IT-administraatorid peenhäälestada kõiki Austrias asuvaid videokonferentsisüsteeme.

14 Millist lisateavet taotlevalt kohtult nõutakse?

Taotlevalt kohtult nõutakse järgmist teavet:

IP-aadress ja/või ISDN-number koos suunakoodiga;

taotlevas kohtus kaugjuhtimisseadmete tehniliste aspektide eest vastutava töötaja nimi, telefoninumber ja e-posti aadress.

Viimati uuendatud: 11/03/2021

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusala koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusala koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.